

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОДІЛЬСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ

Факультет

(назва факультету)

Кафедра обліку та оподаткування
(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ціна і ціноутворення

освітній ступінь	бакалавр
освітньо-професійна програма	Облік і оподаткування
шифр і назва галузі знань	07 Управління та адміністрування
шифр і назва спеціальності	071 Облік і оподаткування
назва спеціалізації	
мова викладання	державна (українська)

м. Кам'янець-Подільський

2019 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Подільським спеціальним навчально-реабілітаційним соціально-економічним коледжем
(повне найменування закладу вищої освіти)

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Гуменюк І.Л., кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів, економіки та економічної кібернетики

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування, що відповідає за забезпечення освітньої програми

Протокол від «28» 08 2019 року № 1
Завідувач кафедри [підпис] (Коркунко О.Н.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«28» 08 2019 року

Схвалено Науково-методичною комісією Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1
Голова [підпис] (Гуменюк І.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«29» серпня 2019 року

Схвалено Вченою радою Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1
Голова [підпис] (Тріпак М.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«30» серпня 2019 року

Програму перевірено

Завідувач навчально-методичного відділу
[підпис] (Гарбарець І.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«29» серпня 2019 року

1. Мета навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни: надання студентам теоретичних знань і практичних навичок з питань формування цін та розробки цінової політики. Студенти повинні знати: теоретичні аспекти формування ціни та розробки цінової політики; цінову політику держави та її основні цілі; особливості формування цін на зовнішньому ринку; вміти: визначати ціну з врахуванням її структурних елементів; використовувати методи ринкового ціноутворення; визначати величину податків до сплати.

1.2. Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері ціноутворення в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 01. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 15. Здатність визначати потреби споживачів на ринку цінних паперів у конкретних ситуаціях та можливості задоволення цих потреб різними видами фінансових послуг.

1.3. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	ПР 33. Визначати потреби споживачів на ринку цінних паперів у конкретних ситуаціях та можливості задоволення цих потреб різними видами фінансових послуг. ПР 34. Проводити аналіз в галузі послуг на ринку цінних паперів та визначати конкурентні переваги та недоліки окремих видів послуг.
--------------------------------------	--

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

1.1. Кількість кредитів – 4

1.2. Загальна кількість годин – 120

1.3. Кількість модулів –

1.4. Кількість змістових модулів – 2

1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва) –

2. Характеристика навчальної дисципліни:

2.1. Форма навчання – денна/заочна

2.2. Статус навчальної дисципліни (нормативна/навчальна дисципліна самостійного вибору) – навчальна дисципліна самостійного вибору

2.3. Передумови для вивчення дисципліни (перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – ПР 05, ПР 08, ПР 10, ПР 12, ПР 13 – бухгалтерський облік I, економіка підприємства, політична економія, фінанси підприємств, управління витратами.

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль, тема та її короткий зміст	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи ціноутворення		
<p>Тема 1. Сутність, види і функції цін у ринковій економіці. Поняття ціни та процесу ціноутворення. Основні види цін. Теорії ціноутворення. Вплив попиту і пропозиції на формування ринкових цін. Функції цін. Закон України «Про ціни і ціноутворення».</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34
<p>Тема 2. Цінова політика держави. Цінова політика держави та її основні цілі. Необхідність державного регулювання цін. Основні форми втручання держави у процес ціноутворення. Вплив на економіку втручання держави у процеси ціноутворення шляхом введення фіксованих, або граничних цін. Система органів ціноутворення, їхні завдання та функції. Контроль за додержанням дисципліни цін. Система органів контролю за цінами.</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34
<p>Тема 3. Державне регулювання процесів ціноутворення в Україні. Загальні питання регулювання цін. Законодавче регулювання процесів ціноутворення в Україні. Форми і методи державного регулювання цін. Фактори, що визначають необхідність державного впливу на процеси ціноутворення. Наслідки державного впливу на процеси ціноутворення в Україні. Світовий досвід державного регулювання цін.</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34
<p>Тема 4. Цінова політика підприємства. Сутність і роль цінової політики в сучасній економіці. Основні етапи формування цінової політики. Цінова стратегія підприємства та її види. Система цінових знижок. Кількісні цінові знижки. Знижки за швидкість платежу, сезонні, дилерські та інші види знижок. Маркетингові стратегії цін. Цінова політика з врахуванням життєвого циклу товару. Визначення співвідношення цін на взаємозамінні товари.</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34
Змістовний модуль 2. Формування цінової політики		
<p>Тема 5. Основні ціноутворюючі чинники. Попит і пропозиція як ціноутворюючі чинники. Закон попиту. Взаємодія попиту і пропозиції, ціна рівноваги. Цінова еластичність, коефіцієнти еластичності. Еластичність попиту та її чинники. Еластичність пропозиції. Формування цін залежно від типу ринку. Політика ціноутворення на ринку досконалої конкуренції. Особливості встановлення цін на ринку монополістичної конкуренції.</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34

Змістовний модуль, тема та її короткий зміст	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
<p>Формування цін в умовах монополії. Олігополія як чинник ціноутворення. Формування цін в умовах монополії.</p> <p>Побудувати криву попиту та пропозиції. Визначити ціну рівноваги. Розрахувати коефіцієнт еластичності попиту. За результатами виконаних розрахунків зробити висновки.</p>		
<p>Тема 6. Структура ціни і формування її складових.</p> <p>Склад ціни. Обов'язкові та необов'язкові елементи ціни. Структура ціни. Роль витрат у формуванні ціни. Групування витрат за елементами та статтями калькуляції. Методи обліку витрат у ціноутворенні. Суть методу обліку повних витрат та його недоліки. Метод обліку прямих витрат.</p> <p>Маржинальний дохід. Методи визначення в ціні прибутку. Нормативний метод. Граничні та розрахункові нормативи рентабельності. Залишковий метод визначення прибутку в ціні. Формування в ціні товарних податків. Акцизний збір, ставки акцизного збору. Особливості визначення в ціні вітчизняних товарів акцизного збору на основі відсоткової ставки. Посередницько-збутові та торговельні надбавки як самостійні елементи ціни. Їх склад та порядок визначення. Умови застосування торгово-посередницьких знижок. Скласти калькуляцію на виріб. Розрахувати відпускну ціну виробника, ціну посередника та роздрібну ціну. Розрахувати структурні елементи ціни: прибуток, податок на додану вартість, акцизний збір. Визначити ПДВ до сплати.</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34
<p>Тема 7. Методи ринкового ціноутворення.</p> <p>Витратні методи ціноутворення. Метод повних витрат. Метод надбавок. Метод безбитковості та цільового прибутку. Графік безбитковості. Визначення точки безбитковості аналітичним шляхом. Методи, що спираються на попит. Визначення точки безбитковості аналітичним шляхом.</p> <p>Метод балової оцінки. Методи з орієнтацією на конкуренцію. Метод лідера та сфера його поширення. Метод тендерного ціноутворення та сфери його застосування. Розрахувати ціну методом балової оцінки, методом лідера, безбитковості та цільового прибутку. Визначити точку безбитковості, кількість продукції, реалізація якої забезпечить відповідний цільовий дохід. Визначення ціни методом прямих витрат та умови ефективності його застосування.</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34
<p>Тема 8. Ціни біржової торгівлі.</p> <p>Біржова торгівля та її місце в ринковій економіці. Поняття товарної біржі. Види біржових угод та їх особливості. Ціни біржової торгівлі та їх види.</p> <p>Довідкові ціни. Біржове котирування та його сутність і</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34

Змістовний модуль, тема та її короткий зміст	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
правила. Чинники, що впливають на ціни біржової торгівлі. Методи біржового котирування цін. Форми розрахунків за біржовими угодами. Застосування біржових котирувань для цілей трансфертного ціноутворення.		
<p>Тема 9. Ціни зовнішнього ринку. Особливості формування цін на зовнішньому ринку. Світові ціни та їх характеристика. Біржові котирування. Ціни товарних аукціонів. Ціни торгів. Ціни міжнародних контрактів та способи їх фіксації. Врахування в цінах базисних умов поставок. Правила «Інкотермс-90». Особливості встановлення цін на експортно-імпорту продукцію. Індикативні ціни.</p> <p>Формування цін на імпорту продукцію. Визначення митної вартості. Встановлення в цінах ввізного мита, митних зборів та акцизного збору. Визначення ціни придбання товару. Визначення експортних цін та врахування в їх складі товарних податків. Визначити імпорту ціну товару. Розрахувати складові елементи імпорту ціни: податок на додану вартість, акцизний збір, мито.</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34
<p>Тема 10. Особливості дослідження ринкової кон'юнктури у ціноутворенні. Ринкова кон'юнктура: поняття та суть. Показники ринкової кон'юнктури. Методи дослідження ринкової кон'юнктури ринку та цінової динаміки.</p> <p>Принципи і методи дослідження чутливості покупців до рівня цін. Маркетингові дослідження цін:прямі методи. Маркетингові дослідження цін: непрямі методи.</p>	ЗК 01, СК 15	ПР 33, ПР 34

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни

3.2.1. Очна (денна)

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.	
Змістовний модуль 1.	44	8	2	6		28	
Тема 1. Сутність, види і функції цін у ринковій економіці	10	2		2		6	
Тема 2. Цінова політика держави	10	2		2		6	
Тема 3. Державне регулювання процесів ціноутворення в Україні	10	2				8	
Тема 4. Цінова політика підприємства	14	2	2	2		8	
Змістовний модуль 2.	76	17	8	4		47	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.
Тема 5. Основні ціноутворюючі чинники	14	4	2			8
Тема 6. Структура ціни і формування її складових	14	2	2			10
Тема 7. Методи ринкового ціноутворення	14	2	2			10
Тема 8. Ціни біржової торгівлі	13	4		2		7
Тема 9. Ціни зовнішнього ринку	13	3	2			8
Тема 10. Особливості дослідження ринкової кон'юнктури у ціноутворенні	8	2		2		4
РАЗОМ	120	25	10	10		75

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, види і функції цін у ринковій економіці.	Поняття ціни та процесу ціноутворення. Основні види цін.	2
2	Тема 2. Цінова політика держави.	Цінова політика держави та її основні цілі. Необхідність державного регулювання цін.	2
3	Тема 3. Державне регулювання процесів ціноутворення в Україні.	Загальні питання регулювання цін. Законодавче регулювання процесів ціноутворення в Україні.	2
4	Тема 4. Цінова політика підприємства.	Сутність і роль цінової політики в сучасній економіці. Основні етапи формування цінової політики.	2
5	Тема 5. Основні ціноутворюючі чинники.	Попит і пропозиція як ціноутворюючі чинники. Закон попиту. Взаємодія попиту і пропозиції, ціна рівноваги.	2
6		Цінова еластичність, коефіцієнти еластичності. Еластичність попиту та її чинники. Еластичність пропозиції.	2
7	Тема 6. Структура ціни і формування її складових.	Склад ціни. Обов'язкові та необов'язкові елементи ціни. Структура ціни. Роль витрат у формуванні ціни.	2
8	Тема 7. Методи ринкового ціноутворення.	Витратні методи ціноутворення. Метод повних витрат. Метод надбавок. Метод беззбитковості та цільового прибутку. Графік беззбитковості. Методи, що спираються на попит.	2
9	Тема 8. Ціни біржової торгівлі.	Біржова торгівля та її місце в ринковій економіці. Поняття товарної біржі. Види біржових угод та їх особливості. Опціон. Ф'ючерсний контракт.	2
10		Ціни біржової торгівлі та їх види. Довідкові ціни. Біржове котирування та його сутність і правила.	2
11	Тема 9. Ціни зовнішнього ринку.	Особливості формування цін на зовнішньому ринку. Світові ціни та їх характеристика. Біржові котирування. Ціни товарних аукціонів. Ціни торгів.	2

12		Ціни міжнародних контрактів та способи їх фіксації. Врахування в цінах базисних умов поставок.	1
13	Тема 10. Особливості дослідження ринкової кон'юнктури у ціноутворенні.	Ринкова кон'юнктура: поняття та суть. Показники ринкової кон'юнктури. Методи дослідження ринкової кон'юнктури ринку та цінової динаміки.	2
Всього			25

3) Темі та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, види і функції цін у ринковій економіці.	Теорії ціноутворення.	2
2	Тема 2. Цінова політика держави.	Контроль за додержанням дисципліни цін. Система органів контролю за цінами	2
3	Тема 4. Цінова політика підприємства.	Цінова стратегія підприємства та її види.	2
4	Тема 8. Ціни біржової торгівлі.	Методи біржового котирування цін.	2
5	Тема 10. Особливості дослідження ринкової кон'юнктури у ціноутворенні	Маркетингові дослідження цін	2
Всього			10

4) Темі та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 4. Цінова політика підприємства.	Визначення співвідношення цін на взаємозамінні товари.	2
2	Тема 5. Основні ціноутворюючі чинники.	Визначення ціни рівноваги. Розрахунок коефіцієнта еластичності попиту.	2
3	Тема 6. Структура ціни і формування її складових.	Калькуляція на виріб. Розрахунок відпускної ціни виробника, ціни посередника та роздрібною ціни.	2
4	Тема 7. Методи ринкового ціноутворення.	Розрахунок ціни методом балової оцінки, методом лідера, беззбитковості та цільового прибутку.	2
5	Тема 9. Ціни зовнішнього ринку.	Визначення експортних цін та врахування в їх складі товарних податків.	2
Всього			10

5) Темі та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

б) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, види і функції цін у ринковій економіці.	Закон України «Про ціни і ціноутворення». Функції цін. Вплив попиту і пропозиції на формування ринкових цін.	6
2	Тема 2. Цінова політика держави.	Основні форми втручання держави у процес ціноутворення. Вплив на економіку втручання держави у процеси ціноутворення шляхом введення фіксованих, або граничних цін. Система органів ціноутворення, їхні завдання та функції	6
3	Тема 3. Державне регулювання процесів ціноутворення в Україні.	Форми і методи державного регулювання цін Фактори, що визначають необхідність державного впливу на процеси ціноутворення Наслідки державного впливу на процеси ціноутворення в Україні. Світовий досвід державного регулювання цін	8
4	Тема 4. Цінова політика підприємства.	Система цінових знижок. Кількісні цінові знижки. Знижки за швидкість платежу, сезонні, дилерські та інші види знижок. Маркетингові стратегії цін. Цінова політика з врахуванням життєвого циклу товару.	8
5	Тема 5. Основні ціноутворюючі чинники.	Формування цін залежно від типу ринку. Політика ціноутворення на ринку досконалої конкуренції. Особливості встановлення цін на ринку монополістичної конкуренції. Формування цін в умовах монополії. Олігополія як чинник ціноутворення.	8
6	Тема 6. Структура ціни і формування її складових.	Групування витрат за елементами та статтями калькуляції. Методи обліку витрат у ціноутворенні. Методи визначення в ціні прибутку. Нормативний метод. Граничні та розрахункові нормативи рентабельності. Залишковий метод визначення прибутку в ціні. Формування в ціні товарних податків. Акцизний збір, ставки акцизного збору. Особливості визначення в ціні вітчизняних товарів акцизного збору на основі відсоткової ставки. Посередницько-збутові та торговельні надбавки як самостійні елементи ціни. Їх склад та порядок визначення. Умови застосування торгово-посередницьких знижок.	10
7	Тема 7. Методи ринкового ціноутворення.	Визначення точки беззбитковості для забезпечення цільового доходу.	10

		Визначення точки беззбитковості аналітичним шляхом. Метод балової оцінки. Методи з орієнтацією на конкуренцію. Метод лідера та сфера його поширення Метод тендерного ціноутворення та сфери його застосування.	
8	Тема 8. Ціни біржової торгівлі.	Біржове котирування та його роль у функціонуванні товарної біржі. Застосування біржових котирувань для цілей трансфертного ціноутворення . Форми розрахунків за біржовими угодами. Чинники, що впливають на ціни біржової торгівлі.	7
9	Тема 9. Ціни зовнішнього ринку.	Правила «Інкотермс-90». Особливості встановлення цін на експортно-імпорتنу продукцію. Індикативні ціни. Формування цін на імпорتنу продукцію. Визначення митної вартості. Встановлення в цінах ввізного мита, митних зборів та акцизного збору. Визначення ціни придбання товару.	8
10	Тема 10. Особливості дослідження ринкової кон'юнктури у ціноутворенні	Принципи дослідження чутливості покупців до рівня цін. Методи дослідження чутливості покупців до рівня цін.	4
Всього			75

3.2.2. ЗАОЧНА

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.
Змістовний модуль 1.	44	4	2			38
Тема 1. Сутність, види і функції цін у ринковій економіці	10	2				8
Тема 2. Цінова політика держави	10					10
Тема 3. Державне регулювання процесів ціноутворення в Україні	10					10
Тема 4. Цінова політика підприємства	14	2	2			10
Змістовний модуль 2.	76	1	2			73
Тема 5. Основні ціноутворюючі чинники	14					14
Тема 6. Структура ціни і формування її складових	14					14
Тема 7. Методи ринкового ціноутворення	14	1	2			11
Тема 8. Ціни біржової торгівлі	13					13
Тема 9. Ціни зовнішнього ринку	13					13
Тема 10. Особливості дослідження ринкової кон'юнктури у ціноутворенні	8					8
РАЗОМ	120	5	4			111

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, види і функції цін у ринковій економіці.	Поняття ціни та процесу ціноутворення. Основні види цін.	2
2	Тема 4. Цінова політика підприємства.	Сутність і роль цінової політики в сучасній економіці. Основні етапи формування цінової політики.	2
3	Тема 7. Методи ринкового ціноутворення.	Витратні методи ціноутворення. Метод повних витрат. Метод надбавок. Метод беззбитковості та цільового прибутку. Графік беззбитковості. Методи, що спираються на попит.	1
Всього			5

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 4. Цінова політика підприємства.	Визначення співвідношення цін на взаємозамінні товари.	2
2	Тема 7. Методи ринкового ціноутворення.	Розрахунок ціни методом балової оцінки, методом лідера, беззбитковості та цільового прибутку.	2
Всього			4

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

б) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, види і функції цін у ринковій економіці.	Закон України «Про ціни і ціноутворення». Функції цін. Вплив попиту і пропозиції на формування ринкових цін.	8
2	Тема 2. Цінова політика держави.	Цінова політика держави та її основні цілі. Необхідність державного регулювання цін. Основні форми втручання держави у процес ціноутворення.	10

		Вплив на економіку втручання держави у процеси ціноутворення шляхом введення фіксованих, або граничних цін. Система органів ціноутворення, їхні завдання та функції	
3	Тема 3. Державне регулювання процесів ціноутворення в Україні.	Загальні питання регулювання цін. Законодавче регулювання процесів ціноутворення в Україні. Форми і методи державного регулювання цін Фактори, що визначають необхідність державного впливу на процеси ціноутворення Наслідки державного впливу на процеси ціноутворення в Україні. Світовий досвід державного регулювання цін	10
4	Тема 4. Цінова політика підприємства.	Система цінових знижок. Кількісні цінові знижки. Знижки за швидкість платежу, сезонні, дилерські та інші види знижок. Маркетингові стратегії цін. Цінова політика з врахуванням життєвого циклу товару.	10
5	Тема 5. Основні ціноутворюючі чинники.	Попит і пропозиція як ціноутворюючі чинники. Закон попиту. Взаємодія попиту і пропозиції, ціна рівноваги. Формування цін залежно від типу ринку. Політика ціноутворення на ринку досконалої конкуренції. Особливості встановлення цін на ринку монополістичної конкуренції. Формування цін в умовах монополії. Олігополія як чинник ціноутворення.	14
6	Тема 6. Структура ціни і формування її складових.	Склад ціни. Обов'язкові та необов'язкові елементи ціни. Структура ціни. Роль витрат у формуванні ціни. Групування витрат за елементами та статтями калькуляції. Методи обліку витрат у ціноутворенні. Методи визначення в ціні прибутку. Нормативний метод. Граничні та розрахункові нормативи рентабельності. Залишковий метод визначення прибутку в ціні. Формування в ціні товарних податків. Акцизний збір, ставки акцизного збору. Особливості визначення в ціні вітчизняних товарів акцизного збору на основі відсоткової ставки. Посередницько-збутові та торговельні надбавки як самостійні елементи ціни. Їх склад та порядок визначення. Умови застосування торгово-посередницьких знижок.	14
7	Тема 7. Методи ринкового ціноутворення.	Визначення точки беззбитковості для забезпечення цільового доходу.	11

		Визначення точки беззбитковості аналітичним шляхом. Метод балової оцінки. Методи з орієнтацією на конкуренцію. Метод лідера та сфера його поширення Метод тендерного ціноутворення та сфери його застосування.	
8	Тема 8. Ціни біржової торгівлі.	Біржова торгівля та її місце в ринковій економіці. Поняття товарної біржі. Види біржових угод та їх особливості. Опціон. Ф'ючерсний контракт. Ціни біржової торгівлі та їх види. Довідкові ціни. Біржове котирування та його роль у функціонуванні товарної біржі. Застосування біржових котирувань для цілей трансфертного ціноутворення . Форми розрахунків за біржовими угодами. Чинники, що впливають на ціни біржової торгівлі.	13
9	Тема 9. Ціни зовнішнього ринку.	Особливості формування цін на зовнішньому ринку. Світові ціни та їх характеристика. Біржові котирування. Ціни товарних аукціонів. Ціни торгів. Правила «Інкотермс-90». Особливості встановлення цін на експортно-імпортну продукцію. Індикативні ціни. Формування цін на імпортну продукцію. Визначення митної вартості. Встановлення в цінах ввізного мита, митних зборів та акцизного збору. Визначення ціни придбання товару.	13
10	Тема 10. Особливості дослідження ринкової кон'юнктури у ціноутворенні	Ринкова кон'юнктура: поняття та суть. Показники ринкової кон'юнктури. Методи дослідження ринкової кон'юнктури ринку та цінової динаміки. Принципи дослідження чутливості покупців до рівня цін. Методи дослідження чутливості покупців до рівня цін.	8
Всього			111

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Форми та методи викладання, навчання: студентоцентрований, проблемно-орієнтований, професійноорієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підходи до навчання.

Викладання проводиться у вигляді лекцій, практичних занять, семінарів, роботи в малих групах, проведення індивідуальних занять, ділових ігор, консультацій з викладачами, самонавчання в системі Moodle.

4.2. Форми та методи поточного контролю: тестування, вибіркове усне опитування перед початком занять, перевірка домашнього завдання, письмове опитування (розв'язування індивідуальних завдань), письмова контрольна робота

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: залік.

5. Засоби діагностики результатів навчання

Екзамени; комплексні іспити; стандартизовані тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; розрахункові роботи; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Коледжу), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Коледжу	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)	Задовільно	
65-74	D (задовільно)		
60-64	E (достатньо)	Незадовільно	Не зараховано
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.1.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для денної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)						Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів) або Залік
40 %				60 %						100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	

6.1.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для заочної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль									Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів) або Залік
МКР				Підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення					
60 %				40 %					100
T1	T2	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

7.1. Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

7.5. Оцінювання іспиту здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

Робоча програма. Плани занять, конспекти лекцій. Перелік основної та додаткової літератури. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань, з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт. Електронний підручник. Методичні розробки для проведення окремих занять.

9. Рекомендовані джерела інформації

9.1. Нормативно-правова база

1. Закон України «Про ціни та ціноутворення» від 21.06.2012 р. № 5007-VI.
2. Митний кодекс України. 13.03.2012 р. № 4495-VI.
3. «Положення про державне регулювання цін (тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних утворень». Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.1995 р. № 135.
4. «Положення про Державну інспекцію з контролю за цінами». Постанова Кабінету Міністрів України від 13.09.2000 р. № 1819.
5. «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)». Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 р. № 1548.
6. «Про заходи щодо вдосконалення кон'юнктурно-цінової політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності». Указ Президента України від 10.02.1996 р.

9.2. Основна література

7. Бакуліна А. Трансфертне ціноутворення: особливий підхід до послуг з низькою доданою вартістю. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*, 2017. Вип. № 9, Ч. 3. С. 34-38.

8. Дайновська С.М., Кульпінська Л.К., Головачук Т.І. Ціноутворення : опорний конспект лекцій для студентів за напрямом підготовки «Економіка та підприємництво» і «Менеджмент». К.: Центр підготовки навчально-методичних видань КНТЕУ, 2004. 240 с.

9. Іванієнко, А.М. Котов В.В. Ціноутворення : конспект лекцій для студентів спеціальності 6.050100 «Фінанси», «Оподаткування» усіх форм навчання. Харків : Вид. ХНЕУ, 2007. 82 с.

10. Колесников О.В. Ціноутворення : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури,

2007. 144 с.

11. Литвиненко Я.В. Сучасна політика ціноутворення : навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 240 с.

12. Тормоса Ю.Г. Ціни та цінова політика : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Вид. 2-ге, без змін. К.: КНЕУ, 2006. 92 с.

13. Уткин Э.А. Цены. Ценообразование. Ценовая политика. М., 2000. 320с.

14. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення : навч. посіб. К.: Кондор, 2005. 214 с.

9.3. Додаткова література

15. Есипова В.Е. Цены и ценообразование. Питер, 2001. 464с.

16. Салимжанова И.К. Цены и ценообразование : учебник для вузов. М. : Финстатинформ, 2001. 302 с.

17. Тарасевич В.М. Ценовая политика предприятия. СПб : Питер, 2001. 272 с.

9.4. Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.com.ua> – освітній портал.

2. <http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

3. <http://zakon2.rada.gov.ua> – Верховна Рада України.